
Chybí mi zprávy z domova

Chybí mi zprávy z domova

LIDOVÉ NOVINY

15.1.2009, rubrika: Téma, strana: 3, autor: VÁCLAV DRCHAL

Jan Palach - LN mají k dispozici patrně poslední Palachovu fotografii před tragickým činem

V říjnu 1968 sklízeli tehdy dvacetiletý Jan Palach ve Francii hroznové víno. Psal odtud domů matce. Z Francie také zřejmě pochází jeho vůbec nejpozdnější fotografie. PRAHA Francouzská vesnice Santenay proslula pěstováním skvělého burgundského vína. Pochází odtud ovšem také zřejmě vůbec poslední známá fotografie Jana Palacha.

Dosud nikdy nezveřejněný snímek poskytla LN jeho autorka - ilustrátorka Anna Skoumalová. S Palachem se jednadvacetiletá studentka seznámila - ještě pod dívčím jménem Hadačová - v říjnu 1968 na brigádě ve Francii. „Ke zveřejnění mě přimělo čtyřicáté výročí smrti Jana Palacha. Přišlo mi škoda, aby fotografie ležela u mě doma,“ říká.

Sklizeň hroznů přilákala do Santenay kromě Palacha a Skoumalové ještě dvě další české studentky -Miloslavu Horákovou a Marii Hanušovou. Fotografie je obě zachytila, jak sedí na santenayské návsi vedle Palacha. Snímek, fotografovaný Skoumalové Yashicou, vznikl v říjnu 1968, přesnější datum se již zřejmě zjistit nepodaří.

Novější Palachovy snímky existují, pravděpodobně všechny ale vznikly až po 16. lednu, kdy se na Václavském náměstí zapálil. „Osobně jsem se s pozdější Palachovou fotografií, která by byla pořízena před jeho činem, ještě nesetkal,“ míní Jakub Jareš, jeden z tvůrců nedávno vyšlého sborníku - Jan Palach '69. Palach odjel do Francie 1. října 1968, když mu brigádu u vinaře Adriena Bellanda domluvil jeho kamarád Hubert Bystřičan. Podle Bellandových údajů u něj Palach pracoval celkem deset dní. Pak odjel stopem domů a československé hranice na základě hlášení Krajského odboru pasů a víz v Ústí nad Labem znovu překročil 19. října. U Bellanda byl zjevně spokojený. „Krom Čechů jsou zde i francouzští studenti. Vztahy mezi námi jsou dobré. Strava je výborná a tak nestrádám. Chybí mi pouze styk a zprávy z domova,“ psal své matce v dopise, který je dnes uložen v archivu Jiřího (bratr Jana) Palacha.

Ve stejném listě Palach narazil i na trvající okupaci Československa: „Prý Rusové nechají na hranicích 100 000 vojáků, to se dalo čekat.“ Také podle vzpomínek Skoumalové spolu s Palachem hovořili o sovětské okupaci. Palach prý ale o tomto tématu mluvil věcně a absolutně nezavdával podezření, že by se měl již zanedlouho na protest proti invazi upálit. To ostatně potvrdil i Belland, který po Palachově smrti řekl francouzskému týdeníku Paris Match, že se s českým brigádníkem domlouval i na příští rok. „Než mě opustil, požádal, zdali by se mohl vrátit znovu v roce 1969, což jsem s povděkem přijal, jelikož jsem byl s jeho prací velmi spokojen,“ nechal se slyšet Belland. Vyjádření francouzského vinaře pak převzal i československý tisk.

Po návratu z Francie zbývaly dvacetiletému Palachovi přesně tři měsíce života. 16. ledna v půl třetí odpoledne se na Václavském náměstí polil benzinem a zapálil. Tři dny poté svým zraněním podlehl.

***

„Ke zveřejnění snímku mě přimělo čtyřicáté výročí smrti Jana Palacha“

Události roku 1969

16. 1. 1969 Student Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Jan Palach se na Václavském náměstí poblíž sochy sv. Václava v půl třetí odpoledne polil hořlavinou, zapálil a přivodil si těžké popáleniny. Udělal to na protest proti okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy a proti tomu, že českoslovenští politikové ustupují od demokracie. 19. 1. 1969 Jan Palach na následky popálenin umírá v Praze na Klinice popálenin v Legerově ulici. Od 16. 1. do Palachova

pohřbu 25. 1. drželi u sochy sv. Václava mladí lidé protestní hladovku za splnění jeho požadavků. 20. 1. 1969 Pod sochou sv. Václava na Václavské náměstí v Praze se shromáždilo velké množství občanů. Průvod se poté přesunul směrem k Můstku, odtud k Prašné bráně, Revoluční a Dlouhou třídou přes Staroměstské náměstí k Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde Palach studoval. V tento den se upálil Josef Hlavatý, který zemřel 25. 1. 1969. 22. 1. 1969 Upálil se Miroslav Malinka, Blanka Nacházelová se otrávila svítiplynem. 25. 1. 1969 Jan Palach byl pohřben v Praze na Olšanských hřbitovech; rakev s ostatky Palacha byla vystavená v Karolinu jako akt poslední pocty. 25. 2. 1969 Upálil se osmnáctiletý student průmyslové školy v Šumperku Jan Zajíc. Zanechal po sobě báseň o Palachovi a čtyři dopisy, v nichž se označuje jako pochodeň č. 2. Upálil se v Praze v průchodu domu na Václavské náměstí a na místě zemřel. K tomuto kroku se rozhodl poté, když viděl, že navzdory Palachovu činu se život vrací do starých kolejí. 4. 4. 1969 Na náměstí v Jihlavě se upálil čtyřicetiletý technický úředník Evžen Plocek. V srpnu 1968 byl delegátem ilegálního vysočanského sjezdu KSČ, svým činem vědomě navázal na odkaz Jana Palacha a Jana Zajíce. Zemřel 9. 4. 1969. čro